Ч. 118. (9.678) Львів, середа 29 мая (16. ст ст.) 1918. Рік XXXIX.

ДІЛО

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок 10., II. пов.

Число почт. рахун. 26.726.

Адреса тел.: „Діло—Львів".

Число телефону 565.

Рукописів редакція не звертає.

ПЕРЕДПЛАТА
в Австро-Угорщині:
місячно . . . . . 5·— К.
чвертьрічно . . . . 15·— „
піврічно . . . . 30·— „
цілорічно . . . . 60·— „
у Львові (без доставки)
місячно . . . . . 4·— К.
чвертьрічно . . . . 12·— „
піврічно . . . . 22·— „
цілорічно . . . . 44·— „
в Німеччині:
піврічно . . . . 20·— М.
цілорічно . . . . 35·— „
За зміну адреси платить ся 50 с.

ЦІНА ОГОЛОШЕНЬ:
Рядок меншої, дванацятиразової або Кілька менш 30 с., з виміркою 1 К., з ілюстрацією 1·50, з рекламою 2 К. Повторення 2 К. Окремо тиснене друком жирним. Оголошення по субботах і свяцах дорожче.
Послідні оголошення по кількоро . . . . тиснене. . . . . .
Окремі примірники коштують у Львові 10 с. на провінції 20 с.

Видає: Видавнича Спілка „Діло". Начальний редактор: Д-р Василь Панайко.

Політичні настрої на Україні.

Упадок німецької орієнтації. — Австро-Угорщина повинна відмежувати ся від німецької політики на Україні. — Українське громадянство має тепер вільну руку.

Львів, 28. мая 1918

Редактор київської „Нової Ради" А. Ніков ський містить в числі з 24. с. м. отсю знаменну статю п. н. „Перед зміною орієнтації":

Коли-б Україна була маленьким ізольованим острівцем, з цілком однородною людністю, то вона сусідня чи й далека, але сильна держава мала-би тут простеньку роботу: один губернатор і один відділ війска провадили-б у такому краю охорону стану посідання, звели би край на кольонію, перевели-би на нівець значіння місцевої людности і швиденько зробили би островець складовою й служебною частиною метрополії. Поки цього нема, поки Україна—великий край, з людністю ріжнородною, певного культурного ступіння, не слід думати і таки того ніколи не буде, що навіть десять губернаторів і двацять відділів війска можуть обернути такий край в чию б то не було кольонію. Мала культурність людности на Україні, але не на стільки, щоби не було тих чи инших політичних бажань, тої або иншої волі більшости народу чи народів, і скільки-б сю людність не ослабювати, (сконфісковано 1 рядок) все одно її бажання і воля, коли не перекинуть плянів пануючої сили, то у всякім разі не дадуть їм і десятою мірою здійснитись.

Коли на Україну йшло німецьке війско допомагати в війні з большевиками, серед української інтелігенції та культурнійших елементів народу виросло й почало набувати досить сильних основ з початку сночуття, а потім і певна думка про „німецьку орієнтацію", про такі відносини з Німеччиною, що могли привести до дружби з цею державою. Ідея української самостійности, ще зовсім нова, дістала сильний імпульс до популярности з початку як порятунок від большевицького гніту, а потім, коли стало ясно, що російський большевизм от-от має пороздити тяжку реакцію, в якій будуть знищені всі форми української автономности, ідея ця зросла і здобула прихильність навіть серед переконаних українських федералістів, які федерацію до того часу розуміли на користь колишньої Росії.

Одночасно можливість почати культурний і матеріяльний обмін цінностями з такою державою як Німеччина стала здобувати на Україні теоретичне обгрунтовання, плодити ширші й дальші плани що-до деяких спільних інтересів на Сході Европи. Отже на Україні силою факту німецька орієнтація мала ширитись не тільки серед тих, кому стосунки дали би безпосередні грошеві вигоди, але й серед тих, хто міг завести її в державну ідеольоґію та провадити в широкій культурній і політичній роботі.

Так складало ся на велику користь для Німеччини. Але стало ся инше. Хистку й невиравну будівлю добросусідських і вигідних для обох держав відносин зламала нерозумна рука. Зроблена груба нетактовність, з приводу якої мабуть не слід і жалів висловляти: майбутні воєнні та політичні перспективи закриті кріваним туманом, і українське суспільство має тепер вільну руку в майбутньому вибірати те чи инше. У всякому разі політичні відносини на Україні склали ся так, що німецької орієнтації майже ніде уже нема: ще деякі українські партії не переглянули цього питання та подекуди мають надію, що пощастить прийти до якогось порозуміння. Щож до тих торговельних груп чи одиниць, які просто заробляють на теперішних відносинах, то їх брати в обрахунок не випадає: спекулянти й торговці-хижаки мають орієнтацію власної кишені, і як вони заробляли на війні проти Німців, так будуть заробляти на дружбі з Німцями, а при новій комбінації швидко знайдуть собі шматок хліба деинде. Отже, поза цими ґрупами нема ґрунту для німецької орієнтації на Україні (сконфісковано 3 рядки), а значить за браком иншої має рости російська орієнтація. Теперішні урядові партії при першій нагоді зроблять спробу здійснити свої російські великодержавні пляни, а тепер вони рішучо нічого не роблять, щоб чим небудь виявити навіть просту лояльність що до Німеччина та Австро-Угорщини: в публичних їхніх виступах тут просто біле місце, яке по мовчазній згоді заповнюють ся ворожим змістом. Російські соціялістичні партії всі й без всякого винятку йдуть і йтимуть проти західних центральних держав. Таким чином не можна собі уявити, щоб Німеччина, а за нею й Австро-Угорщина, оскільки вона не одмежовує ся од німецької політики на Україні, здобули, а власне зруйнували для себе всякі підпори в краю.

Через ту політику, яка досі провадилась і мабуть має провадитись, лишаєть ся центральним державам бути перед двома можливостями: або теперішня, кадетсько-октябристська самостійна Україна з глибоко і сильно посіяною ворожнечею до цих держав, що натурально в остаточнім результаті ніякої користи їм не дасть, а тільки підтягне сили і заграє рішучу ролю для фатального кінця східньої німецької політики. Або: доведеть ся не противитись відбудуванню єдиної Росії, що з непереможною силою викличе знов сутичку інтересів Росії та центральних держав на Сході. В тім і другім разі центральним державам не настачить сили, щоб затримати небезпечний для них кінець східнього питання.

Ач. Ніковський.

Не Дорошенко — тільки Шелухін?

Львів, 28. мая 1918.

Німецка „N. Lemb. Ztg." доносить з Відня, що на основі одержаних там інформацій між гетьманом і українськими партіями мало прийти до порозуміня та що місію утвореня кабінету одержав Сергій Шелухін.

Подаючи сю відомість, зазначимо, що треба її, як і всі дотеперішні про те саме, приймати поки що з резервою.

Відложене парляментарної сесії до осени?

Львів, 28. мая 1918.

Наслідком послідних виступів правительства проти Чехів і південних Славян, особливо проти Чехів, парляментарне положене стало ще більше складне, як було доси. Чехи заповідають різку опозицію проти правительства в парляменті і делеґаціях. Правительству особливо залежить на тім, щоб в делеґаціях не будож на тріотичних виступів і тому вагаєть ся, чи скликати парляментарну сесію.

До того переговори про парляментарну більшість проволікають ся що раз більше. Німці бажали би у Поляків бачити вірних союзників, які відкинули би славянські симпатії, виявлені недавно тому на ювилейнім святі чеського театру. Поляки перечать тому, немов би їх посли на святі взяли участь в політичних маніфестаціях, та Німці не вірять і домагають ся в тій справі офіціяльної заяви кола. Закидають ще Німці Полякам, що між варшавським правительством і польським колом нема згідного погляду на справу нероздільности польського королівства і Галичини.

Вкінци гр. Буріян виїхав до Берліна і не вертає, а Поляки ждуть на його приїзд, щоб дізнати ся, що буде з польською справою.

І українські посли не вияснять свого становища супроти правительства доти, доки від гр. Буріяна не одержать заяви про Холмщину, Східну Галичину і відношене Австро Угорщини до української держави.

Ті всі трудности і перешкоди заставили правительство призадуматись, чи скликати літну сесію парляменту. Воно, здаєть ся, рішить ся відложити її до осени а до того часу не заводити §. 14., тільки вдержувати відносини ex lex, в надії що — мовляв — до осени політичне положене „прояснить ся".

Німецький проект аґрарної реформи на Україні.

Львів. 28. мая 1918.

Київські дневники доносять, що до українського міністерства земельних справ внесено проект аграрної реформи, переданий туди німецьким послом бар. Мумвом. Після постанов того проекту мала би аграрна реформа на Україні обнимати три точки: 1) Щоб земельна власність була поділена на простих і справедливих основах; 2) щоб її переведене дало українській державі богаті грошеві засоби; 3) щоб грошеві знаки, що є в руках селян в особливо великій скількости, повернути в загальний оборот.

Предложене задержує принцип приватної власности. Селяни могли-би набувати землю в дотеперішній правній формі, себ-то нотаріяльними актами. Велика земельна власність буде задержана з економічних причин (для годівлі цукрових бураків, вдержуваня взірцевих господарств).

Селяни мають набувати землю по приступним цінам, які будуть установляти ся правительством в кождім окремім случаю відповідно до положеня і якости землі, при чім для мінімальних пайок буде означена обмежена ціна.

Гроші за землю будуть вплачувані селянами до державних кас, які будуть оставати під управою міністра скарбу. З тих вплат будуть одержувати давні власники землі ціну купна на основі окремих постанов. Якусь частину н. пр. четверту часть ціни купна одержували би вони готівкою, прочу часть в облігаціях, які випускались би окремим земельним банком. Той банк давав би безземельним селянам і сільським робітникам кредити на купно землі. Вплати за землю, на які видано облігації, будуть віддані до розпорядимости правительства для сільських господарських і культурних цілий (меліорації, дороги, народні школи, шпиталі).

Часть того самого фонду була би обернена на управильнене валютних відносин з осередними державами, які в заміну дали-би до розпорядимости українського правительства свої цінности в своїх кредитових заведенях. Таким способом Україна могла би утворити основи для свого емісійного банку.

Бесарабія і Крим.

Заява управителя українського міністерства закордонних справ.

(УТА.) *Київ, 24. мая 1918.*

В бесіді з співробітником УТА. управляючий міністерством закордонних справ Дмитро Дорошенко заявив, що на нарадах, які відбували ся в міністерстві, цілком вияснило є

відношення уряду України до бесарабського питання, в звязку з чим міністерство виробило ноту, яка буде відповідю на одержану ноту румунського уряду. Її передадуть останньому сими днями. В ноті з відповідю обстоюється погляд, що Бесарабія як частина бувшої російської держави по свойому етнографічному складу, а головним чином через те, що місцеве населення рішуче виявляє своє бажання бути в складі української держави, ніяк не може бути приєднана до Румунії. В міністерстві закордонних справ відбудеться остаточна нарада по бесарабському питанню, після якої остаточно редагована нота буде передана румунському уряду.

Аналогічного погляду уряд України тримається що до кримського питання. Крим завжди був і тепер є у тіснійшому звязку з Україною. Крим має для України величезне економічне та стратегічне значіння. З свого боку Крим в силу економічних причин дуже заінтересований у нерозривности натурального звязку, що сполучує його з Україною. Крім того необхідність прилучення Криму до української держави диктується ще тим, що населення Криму в головній своїй масі чисто українське, а власне мусулманський елемент складає невелику частину населення.

Розуміється, входячи в склад української держави, кримські татари і так само як і молдаване та инші національности, які живуть на Україні користувати-муть ся найширшим визнанням своїх національних прав.

На особисту думку Дорошенка з боку Німеччини та Туреччини ледви чи можуть виникнути особливі суперечки проти такого розвязання кримського питання.

Міністерство закордонних справ занятє тепер виробленєм ноти в справі кримського питання.

Автентичний текст ноти Румунії в справі Бесарабії.

КИЇВ (УТА.) Відповідь Румунії на ноту Ради Народних Міністрів в справі Бесарабії звучить:

До народного уряду України!

Румунський уряд, одержавши від уряду України повідомлене про резолюцію Центральної Ради в 13 цвітня с. р. має честь передати українському урядови таку відповідь:

1) Румунський уряд уважає своїм обовязком зауважити, що Бесарабія не була анектована Румунією, як се стверджує українська нота, а приєдналась добровільно до своєї вітчини після революції, ухваленої майже одноголосно „Сфатуль Церієм", національною і законодатною радою молдавської республики Бесарабії. — Ся рада виникла з волі народу і тому мала таке саме походженє, як і Українська Центральна Рада і послідовно мала всі суверенні права, які уповажнюють її вирішати всякі справи і видавати постанови, о стільки обовязкові для народів Бесарабії, о скільки й постанови Центральної Ради обовязкові для народів України."

У „Сфатуль Церії" були представлені пропорціонально своїй численности всі народи, що мешкають в Бесарабії, і само собою, що там так само, як і в кождій правоздатній раді меншости мусять коритись більшости. Уряд Румунії гадає, що в демократичній республиці сього принципу ніхто не заперечить.

Треба зауважати, що „Сфатуль Церій" був обраний вільними голосами в час, коли про влученє в Румунією не було й гадки.

2) Румунський уряд не знав ні про одну частину Бесарабії, де населенє виявило б себе українським і висловило б бажанє належати до України. Зрештою, що навіть коли б населенє виявляло себе Українським, се не був би доказ, що воно дійсно є таким. Уряд Румунії певен, що ні Центральна Рада ні уряд України не бажає підбурювати меншости ріжних національностий проти великої більшости румунської.

Румунський уряд вважає потрібним звернути увагу уряду України, що вона сама складаєть ся з ріжних національностий, які є в меншости відносно української більшости, зовсім так, як Бесарабія у відношенню до Румунії.

Так само є безперечним фактом, що по той бік Дністра живе численне населенє румунське, відносно якого румунська Бесарабія і послідовно сьогодня Румунія могла-б вимагати тих самих прав, яких вимагає Україна для українського населення Бесарабії.

3) Треба вказати, що Рада, виявляючи свої нові претенсії, забула, що підписуючи в Берестю мир, Україна не покликалась ні на які права, ні до території, ні до населення Бесарабії, яку вважала за цілком окрему державу, від якої її отділяв Дністер, одвічна границя Молдавії, а також російської провінції Бесарабії після 1812 року, і велика шкода, що сьогодня політика Укр. Республики, здаєть ся направлена до заборчивости, якої не виправдують ні історія, ні принципи права.

І дійсно з точки погляду історичного і етнічного Бесарабія є без жадного сумніву країна румунська, бо належала до молдавської корони від часу отворення сього князівства в XVI. віці аж до моменту захоплення царською Росією в р. 1812. Се насильство не могло би бути повторене Нар. Республикою ціною всякої справедливости і права.

4) Румунський уряд прехав згадати про його заяву, складену 15. січня 1918 р. генералу Коанді, принятому як румунського посла, що не тільки не має нічого проти прилучення Бесарабії в Румунією, коли вона того бажає, а навіть навпаки: Україна згодна її у тім допомогти.

На сих підставах уряд Румунії має право вважати сю справу вирішеною остаточно правосильною революцією „Сфатуль Церія", принятою 9. цвітня, резолюцією, яка й послужила основою для грамоти Й.В. короля Румунії і яка каже, що з того часу дві країни не можуть бути розєднані і тепер уряд Румунії в сій справі свого погляду змінити не може.

Тому румунський уряд за прикладом уряду України в свою чергу вживе всіх можливих заходів, щоби справа Бесарабії вважалась за скінчену на завше.

5) З усього сказаного виходить, що уряд Румунії ніяк не може приняти протесту Центральної Ради проти системи репресії і порушення прав народів, які заселюють Бесарабію".

Дозвольте вірити, що протест Центральної Ради нічим не змінить його почувань і що не забаром Румунія зможе встановити і підтримувати приязні стосунки, які повинні зєднувати два сусідні народи, котрі в майбутньому матимуть не одну спільну справу.

Міністер закордонних справ С. Авереску.

Обід у німецького посла Мумма.

(УТА.) *Київ 23. мая 1918.*

В вечірі у германського посла відбув ся в гостинниці „Контінеталь" обід в честь прибувших з Германії в Київ германського міністра продовольчих справ фон Вельдова і двох товаришів міністра фон Брауна і фон Гревеніца. Були присутні: начальник штабу фельдмаршала Ейхгорна, фон Гренін, голова міністрів Лизогуб, міністр просвіти Василенко, управляючий закордонних справ Дорошенко, міністр земельних справ Колокольцев, продовольчих справ Соколовський і його товариш Гаврилів, голова торгової депутації Черниш, голова союзу торговлі промисловости і господарства Щоніовський і представники германської делегації в загальнім коло 50 людий.

Германський посол фон Мумм на німецькій мові сказав промову, перекладену потім на українську мову. „В перший раз за час мого пробування тут маю приємність бачити у себе як своїх гостей більшість представників української держави, котрих а також добродіїв нині прибувших з Германії сердечно витаю. Маю надію, що наше сьогоднішне загальне пробування стане символом загальности українських і німецьких інтересів, завдяки яким український народ збудував собі підчас всесвітньої війни свою рідну хату. Германія співчутково слідила за боротьбою України за її державне відродження і рішилась в рішучу хвилину подати Україні руку. Це вирішення навічає будучину. Маю надію і віру, що після побідного скінчення війни за військову поміч молодій державі розвіє ся постійна мирна загальна праця її з Германією на ниві культурної і господарчо-економічної. Германія оцінює бажання українського народу утворити своє істнування на демократичних підвалинах; потім нас заклопочує мета, щоб при нашій участи закінчити фінансову реформу, а також і необхідну розумну аграрну реформу. Фундаментом нового будування державного повинна бути ясна культурна політика на національних підвалинах. При управленю гетьмана, котре зазначаєть ся найкращими намірами, а також при участи міністрів українського народу всіх партійних кольорів під проводом національної самостійности явить ся сила, щоби противостояти всім бурям при можливо близкій допомозі мого рідного краю. Це горяче бажання німецького народу, німецького уряду, за цю надію я подіймаю чарку за процвітання молодої держави".

Міністр голова Лизогуб на російській мові сказав: „Вже два з половиною віки тому назад Україна була самостійною, цвітущою державою з власною національною культурою. На протязі сього часу над краєм і її культурою пронесли ся великі розрушення, але в серцях вільних синів України жила мрія самостійности і незалежности української держави. Ця мрія завжди лишалась живою. Зараз ми переживаєм відродження нашого краю. При утворенню цеї великої справи національного відродження вірні сини України були підтримані Германією. Цею допомогою Германії ми надієм ся утворити нашійну державу на зразок західноевропейської, правлючи в тіснім співробітництві з Німцями, нашими найблизшими сусідами, і з німецькою культурою, котрій ми так багато обовязані праці фільософів і вчених. Ми передбачаєм в сім співробітництві піддалему шалевого процвітання. Розвиток України не дивлячись на ріжницю поглядів окремих партій обєднаних любовю до своєї вітчини України здачі німецькому народу за його поміч. Ми надієм ся, що в майбутнім всі непорозуміння зникнуть і утворить ся між нами твердє єднанє.

Управляючий міністерством закордонних справ Дорошенко в промові на українській мові головним чином підкреслив вірність України своїм нашійним ідеям і висловив надію, що співробітництво з Німцями поведе Україну по шляхови прогреса і здійснення нашійно демократичних ідеалів.

Щеніовський в французькій мові прохає від імени союзів уряду і тих сил, котрі урядови допомогають встановити твердий порядок і дати забезпечення, що в будучім можна продовжувати спокійну працю промисловости. Він вказує, що потрібні реформи аграрні і робітничим питанню окреме, але необхідно підвищити продуктивність праці і утворити умови для спокійної праці і мирного співробітництва капітала і праці. Промисловці готові на жертви, але потребують ся спокій і порядок.

Лівонія і Естонія відривають ся від Росії.

Проломане берестейського мира.

Львів, 28. мая 1918.

Бюро Вольфа доносить: Дня 13. с. м. барон Долінгтауфен, як провідник лівонсько-естонської депутації, фон Стрик, як заступник Лівонії і фон Брайсон як заступник Естонії звернули ся до державного канцлера з просьбою передати тутешному уповноваженому заступникови російської републики п. Йоффе заяву про незалежність Лівонії і Естонії. Йоффе відказав ся приняти сю заяву безпосередно з рук згаданих панів і заявив ся готовим приняти грамоту, коли її передасть уряд для заграничних справ. Державний канцлер сповнив просьбу заступників Лівонії і Естонії і казав переслати до п. Йоффе заяву незалежности через заграничний уряд. В сій заяві до правительства російської соціялістичної федеративної совітської республики в Москві вказуєть ся на рішенє лівонських і естонських краєвих зборів з дня 9. і 10. с. м. в Ревали і Ризі й говорить ся, що населенє Лівонії і Естонії через заяву його заступників зробило ужиток з права означати свобідно свою долю і відірвало ся від Росії.

Віденська „Arbeiter Ztg." називає сю заяву представників Лівонії і Естонії і становище Німеччини в сій справі проломанєм берестейського мира і пише:

„Заява лицарів і станів є очевидно актом революційним, або як се у нас звичайно говорить ся, актом „державної зради". Люди, які на основі обовязуючого міжнародного права є російськими горожанами, рішають прецінь відірвати свій край від держави, до якої він належить. Але німецьке правительство, якому лихі люди закидають, що воно всюди підпирає контрреволюцію, годить ся на сей революційний поступок. Воно підпирає відірванє Естонії і Лівонії від Росії, хоч воно ще перед кількома тижнями підписало договір, на основі якого Естонія і Лівонія лишили ся складовою частию Росії".

Вибір президента німецького парляменту.

БЕРЛІН, 27. мая. Смерть президента німецького парляменту д-ра Кемпфа викликала на перший плян справу обсадження становища першого президента парляменту. Правдоподібно піднесе свої претенсії до сего становища партія центра, яка тепер має найбільше число послів. В політичних кругах ходить поголоска, що задумують представити як кандидата провідника баденської партії центра д-ра Ференбаха, який від якогось часу забирав звичайно голос в великих дебатах, як бесідник центра. Згадують також віртемберського посла Гребера як можливого кандидата партії центра. „Vorwärts" натякає, що і соціяльні демократи поставлять свойого кандидата. Смерть президента парляменту робить також конечним нові вибори в першім берлінськім виборчім окрузі. Поступова народня партія, яка при послідних виборах мала в сім окрузі більшість, задумує — як заявляють в парляментарних кругах — поставити кандидатом бувшого державного секретаря Дернбурга.

Президент Кемпф помер 25. с. м. наслідком запалення легких.

Наступи Італійців.

ВІДЕНЬ, 27 мая (Ткб). Урядово:

В звязку зі стежною виправою дня 25. с. м. Італійці пішли до наступу кількома батальонами альпінів, при помочи найтяжшого артилерійського і міновсго огня і вдарили на наші становища на південь від просмику Тонале. Малу часть наших становищ посунено дещо в зад, почім дальше посуванє неприятеля здержано.

Німецька офензива на Заході.

БЕРЛІН, 27. мая. (Волф.) Урядово:

На південний захід від Meterne в успішній розвідці полонено Англійців. Діяльність артилерії віджила на фронтах аж в полудневих годинах. Ворожа артилерія була діяльна головно в области Кеммель, на північнім березі Lys, між Ancre і Albert і над западнім береві Авре. Стежна діяльність була значна.

Вечером: На боєвищах у Фляндрії, над Lys, по обох боках Сомми і над Аврою гарматні бої застрили ся. На південь від Ляон ведеть ся від рана боротьба за Chemin des Dames. Війска німецького наступника престолу здобули приступом сей гірський хребет і вахосить ся в боротьбі над рікою Айне.

Обстріл Парижа

ПАРИЖ, 27. мая. (Агас). Сьогодня рано почало ся знова острілюванє Парижа далекострільною гарматою.

Голова української держави

Львів, 28. мая 1918.

На основі конституції Української Народної Републики, ухваленої Центральною Радою, голова української держави мав би носити титул Президента Републики.

Та поки-що замість „Української Народної Републики" маємо „Українську Державу" і замість Президента Републики — „Гетьмана української України".

Титул гетьмана має за собою історичну традицію. Одначе не треба забувати, що українські гетьмани підлягали вверхній власти польського короля або московського царя. Вони боролися за повну державну самостійність України, але не судило ся їм укріпити її.

З сеї причини титул гетьмана як голови української держави не є зовсім відповідний. В ряді цісарів, королів і президентів републики, як голов теперішних держав культурного світа, титул гетьмана власне через свій історичний зміст буде звучати як щось меншевартне.

Тому голова української держави повинен називати ся Президентом Републики, коли на Україні вдержить ся републиканський лад, або цісарем, коли Україна мала би стати монархічною державою. Гідности великої української держави повинен відповідати і титул голови держави.

М. Л.

НОВИНКИ.

Львів, 27. мая. 1918.

— **Тиждень Цісаря і Короля Карла** устроює ц. і к. генеральна команда у Львові в користь фонду воєнного засмотреня ім. Цісаря і Короля Карла. (Ціль сего фонду: Помогти всім, хто в сій війні поніс шкоду. Його задача: приспособити тривкі жерела зарібку інвалідам, вдовам і сиротам). Програма: Середа, 29. мая: Представленє на добродійні цілі в „Colosseum". Початок о год. 8. веч. Четвер, 30. мая: Шпортова забава на вигоні шпортовім львівського шпортового клюбу „Погонь": а) легкі атлетичні вправи; б) копаний мяч між репрезентаційною мужвою Львова і мужвою IV. генеральної команди, початок о 3. год. по пол. Пятниця, 31. мая: Концерт війскової музики ц. і к. полка піхоти чч. 23 і 84 в парку Костюшки (гор. Єзуїтів). Початок о ½6 год. по полудни. Субота 1. червня: Святочне представленє в театрі Метрополь (вул. Рейтана). Початок ½8 год. Неділя 2. червня: Великий фестин в парку Кильинського (Площа повстанцьва). (Війскова музика, шпортові забави, кабарет, кінові представленя, бізарі, пиво, ковбаски і т. д. Початок: 3 год. пол. Понеділок 3. червня: Святочне представленє в „німецько жидівськім театрі" (вул. Ягайлонська 11). Початок: 8 год. Вторек 4. червня: Артистичний концерт в сали галицького Товариства музичного (вул. Хорунщизна 5). Четвер 6. червня: Концерт сполученої війскової музики ц. і к. п. п. ч. 23 і 84 в каварни „Renaissance". Початок ½9 год. веч. Пятниця 7. червня: „Весняна ніч" в міськім театрі при участи всіх сил міської сцени. Початок: ½11 год. Щоденно: а) Вистава образів польських артистів в торговельно-промисловоі Палаті (вул. Академічна), б) Представленя у всіх кінах з надзвичайними програмами.

— **Український університет в Камянці Подільськім.** Київське „Відродженя" доносить: На засіданні ради лекторів українського народнього університету 12 травня 1918 року ухвалено було обрати людей відповідальних за вчасне відкриття університету в Камянці на Поділю, як філії київського українського університету. На бальтированні одержав більшість голосів: прив. доц. І. І. Огієнко. Тому рада лекторів просить пана міністра призначити І. І. Огієнка уповноваженим від міністерства освіти в справах улаштування і відкриття з осени українського університету в Камянці в складі двох факультетів: історично-фільольогічного та природнього (з помольогічним відділом). Крім того в допомогу І. І. Огієнкови в справах природничого факультету обрано професора М. П. Бучинського.

— **Як „N. Lemb. Ztg." інформує про ухвали II. всеукраїнського селянського з'їзду.** В нашім дневнику з 21. с. м. подали ми резолюції, ухвалені першого дня (10. с. м.) на II. всеукраїнськім з'їзді. Перша з сих резолюцій звучить: „Українське трудове селянство згідно з заключеним мировим договором бажає бачити в особі центральних держав, з окрема Германії, дружні нам держави". Тутешна „Neue Lemberger Zeitung" переждала тиждень, а потім в числі з 27. с. м. подала нашу інформацію про з'їзд як свою власну, перекручуючи наведену резолюцію ось як: „Die ukrainische Bauernschaft wünscht alle Staaten, mit denen der Frieden geschlossen wurde, mit Ausnahme Deutschlands, als befreundet zu betrachten". Отже селянський з'їзд каже, що вважає почвірний союз, з окрема Німеччину, дружними державами, а „N. Lemc. Ztg." реферує, що селянський з'їзд уважає почвірний союз з виїмком Німеччини дружними державами. Чи панове з „N. Lemb. Ztg." не вміють української мови, чи свідомо перекручують — для „робленя настрою"?!

— **Виборча реформа до міської Ради Львова.** Наслідком ріжних проектів, які зголосили представники ріжних груп, комісія виборчої реформи вибрала підкомітет який має в найкоротшім часі представити повній комісії одностайні внески, або бодай приготовити справу о стільки, щоби був можливий вибір референтів. З вибраних 10 членів підкомітету явило ся вчера тільки 5. Проводив реф. Тулїє. Президент Найман заявив ся іменем міщанського кола проти далекосяглих змін з оглядів суспільних і національних і радив задержати 80 пров. мандатів для управнених до сеї пори, а тільки 20% мандатів признати загальній курії. Годить ся при тім на безпосереднє голосованє жінок, але признає їм тільки пасивне право виборче, бо цілковите рівноуправнене жінок видасть ся небезпечним. З виводами Наймана полемізував д-р Діяманд. Відтак нараджувано ся над дальшим способом поступованя і стануло на тім, що представників груп, які проектують нерівноміре виборче право, запросить ся на конференцію, яка мала би погодити проекти, почім можна-би вибрати двох референтів: одного для проекту рівного виборчого права, другого для противного проекту. — Більшість членів міської ради бажала-б очевидно ушасливити Львів новою „реформою" виборчого права, яке запевнило-б їм безправне пановане польських бюрократів і дала їм спромогу робити зі Львова „rdzenie polskie miasto".

— **Засіданє язикової комісії** відбудеть ся дня 30. мая с. р. о 12. год. перед полуднем в салі Музея Наукового Товариства ім. Т. Шевченка. На деннім порядку: 1) Справа реформи української правописи; 2) справа підготовленя українсько-німецького словаря. — Олександер Барвінський голова, М. Тершаковець секретар.

— **Обмежене поліційних зарядженя в Празі.** Вчера — як доносять з дирекції поліції в Празі — знесено зарядженє замикати вчаснійше реставрації і брами домів.

Уділюванє кредитів приватним урядникам.

Комітет помочи для приватних урядників оголошує:

Приватні урядники, які відвдають від обовязок пенсійного обезпеченя і з почином війни були вже обезпечені, замешкалі в сих околицях Галичини, які потерпіли з наслідок інвазії або евакуації, можуть на поратованє своєї економічної одержати позички на основі виказу посередних воєнних шкід, спричинених інвазією або евакуацією. Нормальна гранична висота тих позичок виносити може 4000 К а виїмково в случаях заслугуючих на надзвичайне узглядненє до 10.000 К.

Станові організації приватних урядників підпадаючих обовязкови пенсійного обезпеченя можуть рівнож під повисшими услівями одержати кредити на оживленє організації.

Сума призначена на кредити виносить 1.000.000 К, одначе з дотації сеї має ся рівночасно уділяти кредитів поруч урядників, підлягаючих обовязкови пенсійного обезпеченя також приватним урядникам вийнятим з від сего обовязку і їх організаціям, кваліфікованим робітникам міським і їх організаціям, споживним спілкам (т. зв. консумам) і спілковим організаціям ужиткових мешкань (Wohnungsgenossenschaft).

Подання о позички належить виносити або безпосередно до Воєнного Галицького Заведеня кредитового для міст або через підписаний Комітет помочи для приватних урядників у Львові, Ринок 10. І. пов. Подання вносити можна виключно на друках, які видало Заведенє кредитове. Поданє о кредит має обіймати цифрову висоту бажаного кредиту, докладне представленє рода і висоти понесених посередних воєнних шкід, ціль наміреного вужитя кредиту, поданє поруки. Кромі сього подання о кредит мають обнимати всі сущні дати про від посади заниманої перед почином війни і теперішне занятє (місце) вкінци всі міродатні персональні дати, зокрема вік, стан родини, число осіб які остають на удержаню петента і т. д. На бажанє Заведеня обовязаний є петент дані подання, а в першій мірі наведені посередні воєнні шкоди удокументувати.

Подання внесені безпосередно до Заведеня опініює пятичленна Колегія цензорів в Кракові, а подання внесені через Комітет помочи для приватних урядників авторизована Колегія цензорів, відпоручники поодиноких українських інституцій і корпорацій на спільних засіданях з Президією Комітету.

Кредити до висоти 2.000 К. уділяють ся на основі візьмя довжного скрипту, або предложеня векслевого акцепту, а висші кредити лиш за поданєм достаточної поруки.

За поруку уважають ся: Гіпотеку на недвижимостях, на застав вартісних паперів, шадничих книжочок, поліс обезпеченя і т. д.

Опроцентованє позичок виносить 4 від ста річно. Проценти платять ся піврічно з гори.

Услівя сплати позичок формують ся в кождім випадку після відносин матеріяльних і його потреб, одначе повна сплата кредитів мусить найдальше протягом 11 літ по заключеню мира, в тим, що перша рата сплати залежає в рік по заключеню мира.

Виплата кредитів наступає після узнаня Галицького воєнного Заведеня кредитового з узглядненєм індивідуальних відносин довжника або зараз в цілости, або ратами і то або безпосередно довжникови, або після його диспозиції вірителям його (сплата довгів в крамницях, у ремісників і т. д.)

Комітет помочи для приватних українських урядників у Львові, Ринок, ч. 10.

Д-р Сидір Голубович,
президент.
інж. Юліян Павликовський
секретар.

До Вп. Пп. учителів народних!

Чи селяни Вашого села знають, що одним з найліпших способів ощадности в ціли забезпеченя родини є обезпеченє на житє в одинокім українськім товаристві взаїмних обезпечень на житє і ренти **„КАРПАТІЇ"** у Львові, вул. Руська ч. 18.

В народнім інтересі лежить, щоб ідея житєвого обезпеченя у власній народній інституції приняла ся також серед нашого селянства.

Залежить се від просвітної праці нашого патріотичного учительства. XII. ж 7—?

ОПОВІСТКИ.

Середа, 29. мая 1918.

Нинї: греко-кат.: Теодора вреч. — рим.-кат.: Маєнка.

Завтра: греко-кат.: Андрея кн. — рим.-кат.: Боже Тіло.

Хто би охотів приняти на час шкільних ферій до себе убогу ученицю вип. школи УПТ, зволить зголосити ся до Адміністрації під „Учениця".

— **Загальні збори філії Українського Краєвого Товариства охорони дітей і опіки над молодіжю в Чесному** відбудуть ся дня 30. мая 1918 о год. 4. по полудни в льокали філії Товариства „Просвіти" з отсим порядком дневним: 1. Відкритє зборів. 2. Вибір голови філії і 11 виділу. 3. Ви-

Кіно „КОПЕРНИК“ — СМЕРТЕЛЬНА ВАКХАНАЛІЯ

Надзвичайна драма на 4 великі дії. В головних ролях: Елен Ріхтер і Кайзер Тіц. Неорівнана гра артистів. Небувала режисерія. Прегарні світляні ефекти.

від 21. мая аж до відклику.

Чудова комедія „АМОРИ в СКРИНІ“ доповняє програму.— Побільшена фільгармонійна орхестра виконає ряд спеціяльних композиций. ХХХ 3-?

бір 3 членів реферальної комісії. 4. Внесеня членів.—За комітет ексмозателів: о. Северин Метеляк, Іван Тогак, о. Іван Костек. 1160

З нагоди вінчаня п. Дмитра Палянциці, учителя богослова з п. Олесею Кушнірівною, яке відбуло ся дня 14. мая 1918 р. в Величцях складають звінчані 50 Кор. на М. К. Р. 1153

Дирекція ц. к. учительської семинарії подає до виділеної оповістила: Іспит зрілости розпочинає ся письменною частю дня 5. червня 1918 о 8 годині рано. Устний дня 13. червня о 8. годині рано в такім порядку: а) кандидати учительського звання, що служать в ц. к. армії, б) ученицї прив. учительської семинарії філії У. П. Товариства в Коломиї, в) ученицї приватної учительської семинарії СС. Василянок в Станиславові. Екстерністи і екстерністки будуть допущені до сего іспиту аж по шкільних феріях. Хто з них проте ще вніс ще прошеня о допущенє до сего іспиту з кінцем лютого с. р., може се зробити тепер, в червни й липни, подаючи його впрост до ц. к. краєвої шк. ради. — Вписи на І. рік сеї семинарії перед ферією відбудуть ся дня 15 червня с. р. від 4—6 години. Іспит вступний дня 17. червня о 8 годині рано. Вступний іспит на сейже рік і до приготовляючої кляси відбудеть ся також по феріях в початком шк. року. 1159

НАДІСЛАНЕ.

Адвокат і оборонець

Д-р Роман Перфецький

веде адвокацьку канцелярію

1167 Львів, вул. Сикстуська ч. 43 б. 1-15

Д-р Зиґмунт Ашкенази

знова ординує в Криници від 1. червня с. р. ц. к. Адвер. 1156 1—3

Льоси до І. кляси Х. ц. к. льотерії кляснової поручає контора продажі

Братів Сафір

Краків, площа Домініканська ч. 1.

Головна виграна евентуально міліон корон. Ціна льосу 40 кор. 1/2 льосу 20 кор., 1/4 льосу 10 кор. 1/8 льосу 5 кор. Тягненє 11. і 13. червня с. р. — Замовленя з провінції виконує ся як найскорше. 1162 1—3

ОГОЛОШЕНЯ.

Мила тоалетові, під гваранцією, ще нетовщені, доки вистарчить запас, поручає С. ФЕДЕР, Львів, Сикстуська 7. 498 ж 113—?

Дві реальности і площа будівельна при вул. Потоцького під корисними услівями до продаля. — Близша відомість в канцелярії адв. д-ра Перфецького, Львів, вул. Сикстуська ч. 41. Б. 1165 1—8

Почтений підприємник в середнім віці, властитель гарної реальности у Львові, оженить ся з дівчиною Українкою Інтелігентною. — Письменні зголошеня, просить ся слати під адресою: Т. Голочак, вул. Рашинська 3. 1164

ВЖЕ ВИЙШЛА КНИЖКА П. Я. „Російська революція та серед. пролетаріят“, найкрасше пояснення найновійших подій в Росії. Замовляти у А. Бережницького, Львів, Кохановського 64. 1144 2—4

Купаю дві машини до писани з українським письмом. — Інж. Я. Міщеховський, Львів, Новий Світ 20. 1145 2—3

ВАЖНЕ ДЛЯ ГОСПОДИНЬ! **ПАЛЯТИН** найліпша фарба до матерії в ріжних красках

Ультра і Меркур найліпша фарба до біля

ВСЮДИ ДО НАБУТЯ.

Рільничі кружки і кулці мають значний опуст.

Головний склад на Галичину і Австро-Угорщину: Дім гандлевий І. ЛЕСЕРКЕВИЧ, КРАКІВ, Волова 8. 1161 1 6

АДВОКАТ РАТТЛЕР

в Балигороді,

красній карпатській місцевости, прийме зараз

рутинованого конципієнта.

Услівя дуже корисні. Оферти неузгляднені позістануть без відповіди. 1149 2—3

ВИДАВНИЧЕ ТОВАРИСТВО

„УКРАЇНСЬКА КНИЖКА“.

Редактор: Антін Крушельницький.

II. Серія: Народня бібліотека:

1. Одарка Романова: Пан та чабан. Казка, 17 ілюстрацій Олени Кульчицької 1·80 К
2. Іван Крипякевич: Шляхами слави українських князів, з ілюстраціями Олега Лошнева (друкуєть ся).
3. Гр. Квітка-Основяненко: Перекотиполе, оповідання, 14 ілюст. Микити Вихора 1·00 „
4. Володимир Гнатюк: Базаєвський син в Америці, вибір українських народніх казок, 40 ілюстрацій Юліяна Панькевича (друкуєть ся).

III. Серія: Літературна бібліотека.

1. Антін Крушельницький: Рубають ліс, повість у двох томах на гуцульських мотивах, ілюстрація на окладці Олени Кульчицької 15·00 К
2. Андрій Чайковський: Побратими, історична повість з часів Сагайдачного, ілюстрація на окладці Олени Кульчицької, з портретом автора 7·00 „
3. Петро Карманський: Al. fresco, віршовна проза (сатири на воєнні теми) (друкуєть ся).

Замовленя приймають:

1. **Союзний базар**, Львів, Руська 20.
2. **Книгарня тов. Шевченка**, Львів, Ринок 10 і всі книгарні. 1134 в

Мани в Іспівці почта Цебрів, пошукує машиніста заступника до моторя „Діяна“. Посада до обняття сейчас, услівя після угоди. Листи і свідоцтва на повисшу адресу. Першенство мають інваліди. 1073 3—15

„Молодий Самохотник“ сміє ся, жартує, висміває коли сам хоче, а коштує тільки 80 сот.

„Великодний Самохотник“ писанка У. С. Стрільних на Великдень, богато ілюстрований за 1 К.

Небавом появить ся „Русальний Самохотник“.

Замовляти в Адміністрації „Самохотника“ Кіш У. С. С. Етаррепрові 445.

Дістанете й у всіх українських книгарнях. 1136 2—3

Прочитай і скористай!

Праси до виробляння дахівок, форми до виробляння бетонових рур, знаряди до будови доріг і мостів, будівельні помпи і т. А.

поручає

ДІМ ГАНДЛЕВИЙ і ТЕХНІЧНИЙ

„ПІЛЬОТ“

спілка з обм. пор. для достави машин і знарядів для всіляких промислових цілий у Львові. Бюра при вул. Галицькій 19. XIII, 2-4

ПОЗІР! Хто хоче без учителя вивчати ся на німецьку, най замовить собі сейчас українсько-німецький

САМОУЧОК

укладу О. СОЛТИСА (4-те побільшене видане зі словником). Ціна К 3·—, з почтовою оплатою К 3·20. — Замовлене може ся готівку. Замовлені і гроші прошу пересилати на адресу: А. ОКПИЦ, Львів, вул. Кадецька ч. 4.

Книга, Сей Самоучок уложений після найдосконалшого способу навчання! Важне для учителів українських почасти німецької мови, як також учителів і приготовляючих ся до учительського іспиту. 6584 18—

Літературні новини.

Українська Видавнича Спілка у Львові, ул. Чарнецького, ч. 24, відновивши по інвазії свою діяльність, видала доси отсі книжки:

У першій серії (більшій):

1. Василь Стефаник, Дорога, друге видане. З образками Олени Кульчицької . . К 2·50
2. Марко Вовчок, Народні оповідання т. 1, нове видане . . . . . „ 3·00
3. Вол. Гнатюк, Народні новелї. З образками Волод. Кобринського . . „ 2·50
4. Лесь Мартович, Забобон, повість . „ 6·00
5. Волод. Гнатюк, Народні байки з образками Микити Вихора (псевдонім) „ 4·50
6. Ґустав Ґаєрштам, Мрії Каріни Брандт, повість . . . . . „ 3·00

У другій серії (меншій):

1. Микола Гоголь, Вій, друге видане, в перекладі Ів. Кревецького . . . „ 0·60
2. Василь Панейко, Олігархія і демократія „ 0·40
3. Орест Левицький, Несподіваний шлюб, бувальщина . . . . . „ 0·60
4. Михайло Левинський, Ті, що від нас відійшли (сім некрольоґів) . . „ 0·60

Українська Видавнича Спілка приймає далї уділи (один уділ 50 кор., 2 кор. вписове) у довільнім числі.

Головний склад видань у Книгарні Наук Тов. ім. Шевченка, Львів, Ринок ч. 10 644 5—7

Накладом книгарні **МАРІЯНА ГАСКЛЕРА в Станиславові**

вийде в маю с. р.

друге перероблене і значно побільшене видане

СІЧИНСЬКИЙ-ЛЮДКЕВИЧ

„ЩЕ НЕ ВМЕРЛА УКРАЇНА“

патріотичні і народні пісні (двіста пісень).

Часть І. музика Часть II. укр. текст.

Ціна оправленого примірника з пересилкою 25 корон.

По причині браку паперу і високих коштів, є ограничений наклад на малу скількість примірників. — Замовленя виконую в порядку, в якім впливати муть перекази. — Від нинішнього дня приймає замовленя

КНИГАРНЯ МАРІЯНА ГАСКЛЕРА в Станиславові. 1113 7-10

Важне для всіх!

Вже вийшли і продають ся

Готові формулярі подань о урльопи для жовнірів до жнивних робіт (по німецьку).

Ціна одного примірника 30 сот. Хто замовляє 100 примірників, дістає ще 10 примірників даром. На почтову поручену пересилку належить долучити 80 сот.

Замовленя за попереднім надісланєм готівки просить ся слати на адресу: О. Тамчаковський, Львів Ринок ч. 10.

Правна порада. 1098 2—4

Відповідає за редакцію Д-р ВАСИЛЬ НАГІРНЕ. З друкарні „Діла“ Львів, Ринок ч. 10.